

22

לא היה קשה לספר לרוזי את סיפור חי. כל פסיכולוג ופסיכיאטר שאי-פעם פגשתי ביקש סיכום כזה, ולכן העובדות העיקריות יושבות בראשי בבהירות.

אבי הוא בעלים של חנות לחומרי בניין בעיר מחוז. הוא גר שם עם אמי ועם אחי הצעיר, שכנראה ייקח לידי את ניהול העסק אחרי שאבי יפרוש או ימות. אחותי הבכורה מתה בגיל ארבעים כתוצאה מרשלנות רפואית. כשזה קרה, אמי לא יצאה ממיטתה במשך שבועיים, למעט להלוויה. הייתי עצוב מאוד על מותה של אחותי. וכן, גם כעסתי מאוד.

לאבי ולי יש קשר טוב, אך לא רגשי. זה מספק את שנינו. אמי דאגנית מאוד, אבל בעיני היא חונקת באהבתה. אחי אינו מחבב אותי. אני מאמין שהסיבה לכך היא שהוא ראה בי איום לחלומו לרשת את חנות חומרי הבניין, ואילו כעת אינו מכבד את בחירתי השונה. בהחלט ייתכן שחנות חומרי הבניין היא מטאפורה לאהבתו של אבינו. אם כך, הרי שאחי ניצח, אבל אני לא מצטער על תבוסתי. איני נפגש עם בני משפחתי לעתים קרובות. אמי מתקשרת אלי בימי ראשון.

תקופת לימודי בבית הספר היתה נטולת אירועים מיוחדים.

נהניתי מהמקצועות המדעיים. חברי היו מעטים, ובמשך תקופה קצרה הייתי מושא להצקות. הייתי התלמיד הטוב ביותר בבית הספר בכל המקצועות למעט ספרות, מקצוע שבו הייתי הטוב בין הבנים. לאחר סיום התיכון עזבתי את הבית כדי ללמוד באוניברסיטה. במקור נרשמתי למדעי המחשב, אבל ביום הולדתי העשרים ואחד החלטתי לעבור לגנטיקה. אולי זאת היתה תוצאה של רצון לא מודע להישאר סטודנט, אבל זאת היתה בחירה הגיונית. הגנטיקה היתה תחום מחקר פורח. אין במשפחתי היסטוריה של מחלות נפש.

הסתובבתי אל רוזי וחיכתי. סיפרתי לה עוד קודם על אחותי ועל ההצקות. הטענה בקשר למחלות נפש היתה נכונה, אלא אם אני כולל את עצמי בהגדרת ה"משפחה". אי-שם בארכיון הרפואי קיים תיק מלפני עשרים שנה עם שמי ועם המילים "דיכאון, הפרעה דו-קוטבית? הפרעה טורדנית-כפייתית?" ו"סכיזופרניה?" סימני השאלה הם חשובים – מעבר לממצא המתבקש שהייתי מדוכא, מעולם לא נעשתה אבחנה חד-משמעית, על אף מאמצי הפסיכיאטריה להתאים אותי לסיווג פשטני. כעת אני מאמין שבעצם כמעט כל בעיותי יכלו להיות מיוחסות לכך שמוחי מתוכנת באופן שונה מזה של מרבית בני האדם. כל התסמינים הפסיכיאטריים נבעו מזה, לא ממחלה בסיסית כלשהי. לא פלא שהייתי מדוכא: לא היו לי חברים, יחסי מין וחיי חברה, בגלל חוסר ההתאמה שלי לאנשים אחרים. האינטנסיביות והמיקוד שלי פורשו בטעות כמאניה. ואילו רצוני להיות מאורגן אובחן ותויג כהפרעה טורדנית-כפייתית. בהחלט ייתכן שילדי האספרגר של ג'ולי נתקלו בבעיות דומות בחייהם. עם זאת, הם תויגו כסובלים מתסמונת בסיסית מסוימת, ואולי אנשי מקצוע הפסיכיאטריה יהיו אינטליגנטים דיים ליישם את עקרון תער אוקאם, ולראות שהבעיות שבהן נתקלו נובעות בעיקר מתצורת המוח האספרגרי שלהם.

"מה קרה ביום הולדתך העשרים ואחד?" שאלה רוזי. האם רוזי קראה את מחשבותי? מה שקרה ביום הולדתי העשרים ואחד, הוא שהחלטתי שעלי למצוא כיוון חדש בחיים, מכיוון שכל שינוי יהיה טוב יותר מלהישאר בבור הדיכאון. ממש ראיתי את זה בעיני רוחי כבור.

סיפרתי לרוזי רק חלק מהאמת. בדרך כלל איני נוהג לחגוג ימי הולדת, אבל במקרה הזה משפחתי התעקשה והזמינה ידידים וקרובי משפחה רבים כדי לפצות על היעדר ידידים משלי.

דודי נשא נאום. הבנתי שלצחוק על חתן השמחה זאת מסורת, אבל דודי היה כה מעודד מיכולתו לעורר צחוק, שהוא המשיך וסיפר סיפור אחרי סיפור. הייתי בהלם כשגיליתי שהוא ידע כל מיני עובדות אישיות מאוד, והבנתי שאמי סיפרה לו אותן. היא משכה בידו בניסיון לעצור אותו, אבל הוא התעלם ממנה, ולא הפסיק עד שגילה שהיא בוכה, אבל עד אז הספיק לשטוח תצוגה מפורטת של כשלי ושל המבוכה והכאב שהם גרמו. גרעין הבעיה היה טמון, כפי הנראה, בהיותי חנון מחשבים סטריאוטיפי. לכן החלטתי להשתנות.

"לחנן גנטיקה", אמרה רוזי.

"זה לא בדיוק היה היעד שלי." אבל זאת בכירור היתה התוצאה. ואני נחלצתי מהבור כדי לעבוד קשה בתחום חדש. איפה האוכל שלנו?

"ספר לי עוד על אביך."

"למה?" לא באמת עניין אותי למה. יישמתי את המוסכמה החברתית של חזרה על דברים, כדי להחזיר את האחריות לידיה של רוזי. זה היה תכסיס שהציעה קלודיה לשם התמודדות עם שאלות אישיות קשות. נזכרתי בעצתה לא להגזים בשימוש בו. אבל זאת היתה הפעם הראשונה.

"כנראה שאני רוצה להבין אם אתה דפוק בגלל אביך."

"אני לא דפוק."

"בסדר, לא דפוק. סליחה, לא התכוונתי להיות שיפוטית. אבל אתה לא בדיוק ממוצע," אמרה רוזי, דוקטורנטית לפסיכולוגיה. "מקובל. האם משמעות המילה 'דפוק' היא 'לא בדיוק ממוצע'?"

"ניסוח גרוע. מההתחלה. אני מניחה ששאלתי את זה, משום שאני דפוקה בגלל אבי."

טענה יוצאת מן הכלל. למעט יחסה חסר האחריות לכריאותה, רוזי מעולם לא הציגה שום סימנים לתפקוד מוחי לקוי.

"מהם התסמינים של להיות דפוק?"

"יש לי בחיים דברים מחורבנים שהייתי שמחה שלא יהיו. ואני לא טובה בהתמודדות איתם. אני מדברת בהיגיון?"

"כמובן," אמרתי. "אירועים בלתי רצויים מתרחשים, וחסרים לך כישורים מסוימים למזעור השפעתם עלייך. כשאמרת 'דפוקה', חשבתי שיש איזו בעיה עם האישיות שלך שאת רוצה לתקן." "לא, אני מרגישה טוב עם עצמי."

"אם כן, מה טיבו של הנזק שגרם פיל?"

לרוזי לא היתה תשובה מיידית לשאלה החשובה הזאת. אולי זה היה תסמין של היותה דפוקה. לבסוף היא דיברה. "אלוהים, למה לוקח להם כל כך הרבה זמן להביא אוכל?"

רוזי הלכה לשירותים, ואני ניצלתי את ההזדמנות כדי לפתוח את המתנות שג'ין וקלודיה העניקו לי. הם הסיעו אותי לשרדה התעופה, ולכן לא היתה לי כל אפשרות לא לקבל את המתנות. היה לי מזל שרוזי לא הסתכלה כשפתחתי אותן. המתנה של ג'ין היתה ספר חדש על תנוחות מיניות, והוא כתב עליו הקדשה: "למקרה שייגמרו לך הרעיונות". מתחת לזה הוא צייר את סמל הגן שהוא משתמש בו כחתימתו. המתנה של קלודיה לא היתה מביכה, אבל גם לא רלוונטית לנסיעה – זוג מכנסי ג'ינס וחולצה.

פרויקט רוזי

בגדים הם תמיד שימושיים, אבל כבר ארזתי חולצה להחלפה, ולא ראיתי צורך במכנסיים נוספים לשמונה ימים בלבד. ג'ין שוב פירש שלא כהלכה את טיבם הנוכחי של יחסי עם רוזי, אבל זה היה מובן. לא יכולתי להסביר את הסיבה האמיתית לנסיעה עם רוזי לניו יורק, וג'ין הניח הנחות שתואמות את ראיית העולם שלו. בדרך לשדה התעופה, ביקשתי מקלודיה עצה להתמודדות עם זמן כה רב בחברתו של אדם אחר. "תזכור להקשיב," אמרה קלודיה. "אם היא שואלת אותך שאלה מביכה, שאל אותה למה היא שואלת. תעביר את זה בחזרה אליה. אם היא לומדת פסיכולוגיה, היא תשמח לדבר על עצמה. שים לב לרגשותיך, לא פחות מלהיגיון. לרגשות יש היגיון משל עצמם. ונסה לזרום."

למעשה, רוזי בילתה את רוב הזמן שנותר עד הנחיתה בלוס אנג'לס בשינה או בצפייה בסרטים, אבל אישרה – פעמיים – שלא העלבתי אותה, ושהיא סתם צריכה זמן לנוח. אני לא התלוננתי.